

GORIŠKA STRAŽA

Izdaja vsako sredo popoldne. Velja za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L., za inozemstvo 20 L.; posamezne številke 20 stot. — Uredništvo in tisk: ul. Vetrinjski 9. — ODOVORNI UREDNIK: ROMAN PEJ.

Prvičkrat je človek oskrbil svojo mladost, kadar je prišel na svet, ko mu srce ukazovalo, da naj govori iz živalske sebičnosti se je rodila strahotnost.

Neurankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 4 lire v visočini enega cm v enem stolpu. — List izdaja konsorcijsko »GORIŠKA STRAŽA«. — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici.

† Benedikt XV.

Iz večnega mesta je došla tužna vest, da je sv. Oče Benedikt XV. dne 22. januarja ob 6. uri zjutraj zatisnil svoje trudne oči...

Pokojnega lahko štejemo med najznamenitejše poveljnike Sv. Cerkve. V burni in viharji dobi je nastopil svoj pontifikat. Uprav ob izbruhu vojne, to je dne 4. sept. 1914, je prijel za krmilo Kristusove ladje. Ni se plašil nevarnosti in je ves svoj vpliv zastavil, da odvrne ali vsaj omeji vojno vihar v Evropi. O, koliko gorja bi bilo manj v evropskih državah, ko bi svet poslušal takrat klic dobrega Očeta! Kako silno se je maščevala brezobzirnost in neposlušnost otrok, do svojega duhovnega Očeta.

Sv. Oče med vojno.

S krvavečim srcem je zrl Sv. Oče divje klanje med narodi. Ko je mera grozovitosti prekoračila že meje mednarodnega prava, je pogumno pozdignil svoj glas, in ne oziraje se na visoke svetne mogotce, je nastopil javno proti takemu počenjanju. Tako je papež javno obsodil opustošenje zasadenih krajev, metanje bomb iz aeroplanov na ljudi, slabo ravnanje z vojnimi ujetniki itd. Porabil je ta angelj miru vsako priliko, da pozove k spravi vojskujočih se narodov in njih vladarjev. Nevstrašno označil svetovno vojsko kot blaznost in samomor Evrope. Opozoril je vladarje na strašno odgovornost, ki jo imajo pred Sodnikom živih in mrtvih. A vsak papežev klic, ki ga je svet zavrnil, je pomenil za njega novo katastrofo. Milijonov in milijonov ljudi bi bilo še živih, ko ne bi si odgovorni činitelji brezvestno mašili ušes. Sv. Oče se je pa tudi trudil, da poda prave smernice in trdni temelj prihodnjemu miru. In lahko rečemo, da bi mir, ki bi sponel na papeževih načelih, bil trajnega pomena, in ne bi bil tako piškav kakor pariški mir, ki ga je treba neprestano krpiti.

Kot temelj miru je postavil Sv. Oče že decembra 1915 medsebojni sporazum med narodi ne pa ukaze, ki jih zmagovalci usilijo prenamagane, ker tako ravnanje rodi le maščevalnost. In zgodovina potrjuje in bo še potrdila, da je imel papež prav. Sv. Oče je zahteval, da se bodoči mednarodni spori ne rešujejo z vojsko, temveč potom mednarodnega razsodišča. Spoštovanje prava mora prevladati pred surovno silo. Zahteval je zmanjšanje armad, ki naj bi skrbela v vsaki državi le za notranji red. Glede spornih pokrajin, naj se upoštevajo želje dotičnih narodov v skladu s splošno blaginjo. Zahteval je dalje za vse narode svobodo na morju in svobodo v kulturnem in gospodarskem oziru. Glede vojnih stroškov in odškodnin je pa svetoval, naj bi se ne nalagali posameznim državam, temveč naj bi se posameznika opustili. Blagoslov razoroženja

bo bogato odškodoval vsako državo za to izgubo. Kdo ne vidi, kako upravičene in premišljene so bile papeževe zahteve! Ko je leto pozneje nekatere papeževe točke Wilson kot svoje objavil, ga je cel svet pozdravil kot odrešenika sveta. A Wilson, ki je imel pogum svoj program objaviti, ni imel poguma ga dejansko izvršiti. Ko bi ne bili mogotci v Parizu obrnili hrbta Kristusovemu namestniku v Rimu, bi užival svet res pravi mir in ne bi telebal z enega brezdnja v drugo. Obnova sveta bi po papeževih načelih sponela na pravici in ne na sili; na želji ljudstva in ne na sebičnih zahtevah posameznih ljudi. Pač, svet je sam sebe najbolj kaznoval, ko je zatrl vpliv, krščanstva in cerkve v javnosti. — Vsled tega slopi sedajni mir še vedno na sili in ne na pravu, ter ima v sebi razne kali bodočih vojn.

Papež dobrotnik človeštva.

Vsi, brez razlike vere in narodnosti priznavajo svetemu Očetu nepristransko, da je vršil med vojno ogromno karitativno delo. Posredoval je med vojnimi silami in tudi dosegel, da so se zamenjali ujetniki, za boj nesposobni. Posredoval je glede civilnih internancev, glede beguncev in sirot, glede lečenja tuberkuloznih jetnikov v Švici. Marsikdo med nami, ki je bil deležen papeževega posredovanja, morda niti misli ne, da je pokojni papež bil njegov rešitelj. Tudi goriški Slovenci, ki so bili prepeljani v razne kraje v Italijo, niti slutijo ne, da so imeli za razne olajšave in dobrote zahvaliti skrbni plemenitega papeža. Mednarodne komisije v Švici, zlasti one »Rudečega križa«, so imele dober upogled v to papežovo delovanje. In ravno te so opetovano javno priznale velik in neumoren trud velikega papeža za olajšanje vojnih grozot in vojne bede. O tem vsestranskem papeževem trudu bo v zgodovini pripovedoval znanec velik spomenik v Carigradu, ki ga je dal turški sultan, postaviti papežu z napisom: »Benediktu XV. dobrotniku človeštva!«

Papežovo delovanje po vojni.

Prvo papežovo prizadevanje po sklenjenem miru je, da utrdi spravo med narodi. Le na ta način se dajo zadane rane zaceliti. V tem smislu je spisal krasno okrožnico dne 23. maja 1920. — Videč da je vojna porušila skoro vse misijonske naprave v tujini in pregnala misijonarje, je obrnil svojo prvo pozornost na misijone, in dal je okrožnico 30. nov 1919, v kateri slika bedo misijonskih naprav, ter vzpodbuja vernike, naj po možnosti pomorejo. Opetovano je dajal smernice za socialno delovanje, kazaje na okrožnice Leona XIII in na zgled sv. Družine. Po okrožnici dne 24.-10. 1919, je obsodil indirektno nasilni boljševizem trdeč, da

sveta ne more brutalna sila prenoviti, temveč notranja vzgojilna moč. Za duhovno parštvo je važna njegova okrožnica glede oznanjevanja Božje besede, glede dožnosti župnikov, glede razširjenja kršćanskih organizacij i. t. d. Benedikt XV. je objavil tudi nov cerkveni zakonik, ki ga je začel že Pij X. Opetovano je povzdignil svoj glas v tolažbo zatirancem. Tolažil je razkošno rusko duhovščino, ki so jo pregnali boljševiki. Povzdignil je svoj glas za Irce in Armence, ter kristjane v Palestini. Z neugnano silo je nadaljeval svojo dobrodelnost v blagor skoro celega sveta. Zaukazal je nabiranje milodarov za Poljake, za stradajoče otroke srednje Evrope i. t. d. Vsled te akcije se je n. pr. razdelilo med otroke Nemčije nad 4 milijone lir, Avstrije 3 milijone, Poljske 2 milj. Čehoslovaške 1 milj. Jugoslavije pol milj. Bolgarije pol milj. i. t. d. Zadnje veliko delo v tem oziru je bila zdajna pomoč za gladujočo Rusijo. Sam je daroval iz svojega 1 milj. lir, ter priporočil z ginitivimi besedami uboge stradajoče milosrčnost ljudi. Rekel je med drugimi: »Gre za ljudstvo, ki je bilo brdsko preizkušeno v biču vojne, za ljudstvo, ki je zaznamovano z znamenjem Kristusovim, ki je hotelo vedno krepko pripadati h krščanski družini. Dasi je to ljudstvo ločeno od nas, vendar je tem bližje našemu srcu, čim večja je njegova beda!«

Konečno ne smemo pozabiti važnega čina, ki ga je veliki papež povzel v obrambo naših bratov v Istri. Javno, pred celim svetom je ožigosal nasilstva, ki jih povzročajo fašisti proti hrvaškimi in slovenskim duhovnikom v Istri. Neustrašno je okrcal malomarnost oblasti in vžil tolažljivca, ki so se prežanjanju trpimo. Ta papežev korak je opozoril vso evropsko in tudi svetovno javnost na kričeče razmere v tej krajini. Na ta način je papež gotovo mnogo pripomogel za olajšanje tudi naše usode! Slava toraj angelju miru, dobrotniku človeštva in protivniku nasilstva!

Izid volitev v Gorici.

I. sekcija 572 volilcev, volilo 413, Comit. cittad. 144, Gruppo d'Azione 93, Podgornik 83, Republikanci 58, Socialisti 28, Komunisti 67.

II. sekcija 553 volilo 379, Comit. citt. 94, Gruppo d'Azione 103, Podgornik 36, republikanci 59, socialisti 28, komunisti 100.

III. sekcija 460 volilcev, volilo 307, Comit. cittad. 92, Gruppo d'Azione 66, Podgornik 83, republikanci 34, socialisti 12, komunisti 45.

IV. sekcija 507 volilcev, volilo 352, Comit. cittad. 50, Gruppo d'Azione 29, Podgornik 108, republikanci 67, socialisti 8, komunisti 49.

V. sekcija 544 volilcev, volilo 339, Comit. cittad. 67, Gruppo d'Azione 97, Podgornik 43, republikanci 68, socialisti 25, komunisti 95.

VI. sekcija 583 volilcev, volilo 401, Comit. cittad. 118, Gruppo d'Azione 103, Podgornik 81, republikanci 56, socialisti 24, komunisti 53.

VII. sekcija 542 volilcev, volilo 362, Comit. cittad. 170, Gruppo d'Azione 112, Podgornik 32, republikanci 47, socialisti 9, komunisti 16.

VIII. sekcija 558 volilcev, volilo 390, Comit. cittad. 190, Gruppo d'Azione 125, Podgornik 16, republikanci 75, socialisti 34, komunisti 51.

IX. sekcija 638 volilcev, volilo 305, Comit. cittad. 80, Gruppo d'Azione 98, Podgornik 37, republikanci 66, socialisti 34, komunisti 69.

X. sekcija 623 volilcev, volilo 418, Comit. cittad. 99, Gruppo d'Azione 56, Podgornik 194, republikanci 41, socialisti 23, komunisti 44.

Skupaj 5621 volilcev, volilo 3666, Comit. cittad. 1104, Gruppo d'Azione 882, Podgornik 713, republikanci 571, socialisti 233, komunisti 589.

Gruppo d'Azione in Slovenci 882 + 713 = 1595.

Slovenci in občinske volitve v Gorici.

Poseben položaj, ki se je ustvaril s temi volitvami v Gorici, ko italijanske stranke niso nastopale enotno, je zahteval tudi od Slovencev, da zasledujejo realno politiko in ne nastopajo samo radi tega, da štejejo svoje vrste. Preudariti je bilo treba naše potrebe in premisliti, katera taktika bo pomagala vreči magistratno kliko in moč fašistov ter bo dosegla v mestu mirno sožitje med Slovenci in Italijani.

Če bi bili nastopili samostojno in na ta način spravili na površje vprašanje možnosti, da pridemo v občinski svet kot manjšina, bi bilo to dejstvo združilo Italijane proti nam v enotno fronto in bi se v bodoče položaj ne bil poboljšal, pač pa morda še poslabšal. Na površje bi bila zopet prišla vladateljska klikka, ki je proti avtonomiji in miru v mestu.

Treba je bilo tedaj svoje moči izrabiti bolj ekonomsko, da ž njim tudi kaj dosežemo. Treba bi se bilo zvezati s kakšno tako italijansko skupino, ki nam je po svojem programu najpravičnejša. Tega ni bilo mogoče doseči. Imamo v mislih socialiste in komuniste, republikance in Gruppo d'Azione; nobena teh strank in skupin ni hotela sestaviti z nami skupne liste in iti z nami v skupen volilni boj. Zakaž, to vedo sami, tega ne bomo preiskovali.

Nam je tedaj ostala samo ena pot: prostovoljno podpirati tisto skupino, ki nam daje po programu največje garancije za mirno sožitje v mestu, skupino, ki je proti kamori in fašizmu in ki daje z našimi glasovi vred največ upanja za gotovo zmago.

Vemo, na pr., da so republikanci, socialisti in komunisti po svojem programu taki, da bi nam ne kratili vseh naših pra-

Smrt Benedikta XV.

(Izvirom dopis iz večnega mesta.)

Rim, nedelja 22. jan. 1922.

Včeraj se je bliskovito raznesla po Rimu vest, da je sv. Oče silno bolan in da je pričakovati tudi najhujšega. Krasno vreme me je pognalo iz sobe, radovednost me je gnala, da sem poiskal slovenske znanec, s katerimi smo se podali proti Vatikanu, ki leži skoro pol ure od mestnega središča. Podnebje je bilo tako mlo, da sem si moral zimsko suknjo steči. Velikanska množica se je razgrinjala po trgu, prignala jo je vest o papeževi bolezni.

Vse se sili do bronastih vrat, ki so pod stebriščem in so glavni vhod v velikansko poslopje. Pred vhodom stražijo kr. orožniki in kraljevi revarji, ob vhodu in znotraj pa papeževa garda, ki jo tvorijo kakih 70 srednjeveško oblečenih mladih švicarjev. Vseh oči so uprte proti onemu oknu Vat. palače, ki gleda iz sobe, kjer leži umirajoči papež.

Množica je tiha in plaho vprašuje, kaj, kako je sv. Očetom? In kdo so ta množica? Ženske, mladi in stari. Duhovniki, delavci, oficirji,

študentje vse, vse je prihitelo. Cele grude jih roma v cerkev, poklekajo pred grobom sv. Petra in molijo.

Avtomobil za avtomobilom pridrdra, se ustavi pred vrati in gospoda se podaje v Vatikan. Izmed odličnjakov, ki so prišli soboto pop. v Vatikan, imenujem sledeče: ministri Redino, Micheli, Mauri, razni senatorji, poslanci, mej kate-rini sem videl tudi poglavarja komunistov — poslanca Graziadei. Prvičkrat odkar obstoja laška država, je vstopil minister v Vatikan.

Kajpada ne pustit k bolniku nikogar, razen par ožjih sorodnikov. Gostje stopijo do bolnikove predsobe, se informirajo o bolnikovem stanju izrazijo sočutje državnemu tajniku Gaspariju in se podpišejo v spominsko knjigo.

Ob treh je dospel Carigrski prelat Calcatera, ki je prinesel sabo sliko spomenika, ki je bil dvignjen pred kratkim v Carigradu v čast Benedikta XV.

Kavarna pred Vatikanom se je včeraj spreme-

nila v generalni kvartir časnikarjev; v njej mrgole poročevalci vseh svetovnih listov: Lahi, Francozi, Belgijci, Poljaki, Nemci, Angleži itd. Vsakogar, ki pride iz Vatikana, obsujejo časnikarji z vprašanji in odgovore beležijo ter jih pošiljajo svojim listom. Vsi večji rimski listi izhajajo te dni v petih in celo šestih izdajah in v vsaki izdaji je natančno popisano stanje papeževe bolezni. V Vatikanu samem pa je telefonska centrala.

Mejtem ko to pišem, sem izvedel, da so vstopili v Vatikan angleški konzul, Don Sturzo, in znameniti glasbenik Lorenzo Perosi.

Zgoraj pa se Benedikt XV. bori s smrtjo. Štirje zdravniki ga obiskujejo in izdajajo po dve uradni poročili na dan.

Sinoči ob 11. uri je prošil papež, da bi se v njegovi sobi brala sv. maša, kar se je zgodilo takoj po polnoči. Papež se je nekoliko dvignil in z veliko pobožnostjo molil.

Čez dan je bil še pri zavesti in večkrat se je pogovarjal z najintimnejšimi osebami. Danes popoldne je dejal državnemu tajniku kardinalu Gaspariju: »V vsem življenju sem do danes dal za zdravlja ravno 2 liri in petdeset vinarjev.«

Kasneje je zdravnik z solznimi očmi rekel pri postelji: »Molimo za mir sveta« nakar je pa-

pež odgovoril: »Rad bi umrl za mir sveta.«

Pravkar sem doznal, da je sam ministrski predsednik Bonomi poslal svojega tajnika v Vatikan, da se informira o stanju Sv. Očeta. Današ ob 11. je zaželel sv. Oče, da bi ga obhajali. Z veliko častjo je prinesel msgr. Zampini Najsvetejše. Ko se je duhovnik z Najsv. prikazal v dvorano, je Benedikt XV. razprostrl roki kot v velikem pričakovanju in želji po zakramentu. V vseh očeh so bile solze, ko mu je mons. Zampini podelil sv. hostijo.

Opoldne ga je popadla močna slabost in rekel je besede poln vdanosti: »Če misli Gospod, da sem še Cerkvi potreben, naj me ohrani, sicer naj se pa zgodi Njegova sveta volja.«

V nedeljo ob 5. uri 30 min. zjutraj se je izvedelo na trgu o smrti papeževi. Velika bronasta vrata so bila zaprta. Orožniki so zabranili dohod. Zvonovi so zazvonili. Sveti Oče je bil izdihnil ob 6. uri zjutraj.

Truplo bodo prenesli v prestolno dvorano, kjer bo ostalo tri dni. Dva dni bo v cerkvi sv. Petra.

Devet dni po smrti je pokopano. Volitev izvrši takoj po pogrebu. Kardinalov je 62, 22 jih je v Rimu.

vic. Toda hladem računar bi že na podlagi rezultata zadnjih volitev videl, da upanje na zmago ni tako sigurno. Slovenci pa ne gredo v boj za prazen nič; če bi hoteli to, bi nastopili samostojno. Zato je vsaka kombinacija za podpiranje republikancev, socialistov ali komunistov padla v vodo.

Izmed vseh skupin, ki so proti kamorji in fašizmu in ki dajejo največ izgleda za mirno sožitje Slovencev in Italijanov je bila »Azione« tista, ki je dajala za našimi glasovi vred največ upanja, da če njo podpiramo dosežemo, da pade magistratna klfika, ki je podpirala fašizem, ki je proti avtonomiji in največja zapreka miru in reda v mestu.

Zbirati je bilo tedaj med dvojnimi: ali nastopimo samostojno in pomagamo s tem Bombiču in fašistom do vlade, ali pa podpiramo »Azione« in vržemo magistratno klfiko ter se nam izvrši vsaj ena gorečih želja. Odločili smo se za drugo in to uspešno.

Tako imajo na magistratu večino tisti, v katerih moč in moštvo smo stavili največ zaupanja in jim pripomogli, da se pokažejo v dejanju in storijo vse za povzdigo mesta v splošno dobrobit Slovencev in Italijanov, ki po svoji večini nočejo treh stvari: kamore, fašizma in nereda.

Vprašanje koz.

Poslanec Šček je prejel odgovor:
Gospod poslanec!

Proučil sem z največjo skrbjo vprašanje pašne koz v občinah Soča Trenta. Kar se tiče tehnične in juridične strani, je rezultat zadržan v preiskavanju izvršenim po gozdnom komisarijatu, kar sledi iz priložene spomenice. To preiskovanje je v nesoglasju s trditvami, ki se nahajajo v vaši spomenici.

Radi stanja stvari mi je nemogoče, da si dovolim prelom zakona ali pa da ukrenem neka, kar bi bilo proti interesom gozdne kulture, kakor tudi prizadelež občin Soče in Trente. Ker hočem na vsak način dokazati, kako mi je na srcu usoda državljanov prizadelež občin ter da ustrežem z. poslancu, da se ukrene edini mogoči korak, to je, da se ugotovi obseg v gozdnih Soči in Trenti, kjer bi se lahko dovolilo pašnjo koz. Za ta slučaj je potrebno, da mi prizadete občine stavijo konkretne predloge, ter da mi navedejo gozdne parcele, izključujoč prostore, v katerih se nahajajo visoki nasadi. Gozdni komisariat bi preiskal te parcele in na osnovi njegovih izjav, ako bi bile ugodne, bi predloge predložil gen. civ. komisarijatu, ki bi v tej zadevi končno odločil.

Zaradi je, da ne morem tako ustreči vaši želji kakor bi hotel. Z spoštovanjem

Civilni komisar

v Tolminu.

Volitve v Šempetru.

Gotovo se je vsak z zanimanjem obračal na mašo vas ob občinskih volitvah. Vzemirliivi glasovi so se čuli v nas Šempetru. In ne brez podlage. Sami nismo verjeli, da imamo med seboj toliko zapeljanih. Zadnja nedelja nas je poučila. Kako so ti zaslepljeni letali od človeka do človeka in mu vsiljevali glasovnico na kateri se je blestelo ime človeka, proti katerega osebi sicer niti ni bil ničesar, kateri pa nikdar ne more stati v sled svoje narodnosti na čelu popolnoma slovenske občine. Ne štejemo mu v zlo, da se poteguje za to mesto, toda vsak pameten človek mora vedeti, da človek, kateri je imel kot komisar v občini neomejeno oblast, ne bo sedaj kot župan drugače ravnal, kot takrat, ko nas je zavedne Šempeterce, ki smo prišli k njemu po opraviilih, nagajal z besedami: »Pejte ga, naj vam to stori li pa (misli na narodno stranko), pejte ga k Wilfan! Zlasti si ne moremo misliti, da bi g. komisar, ako bi postal župan, posvetil skrb pregledu občinskih računov. Še več takih podatkov, nočemo jih pa navajati. Nikakor ne moremo odpustiti onim, ki so nosili vedno v potrebnih in nepotrebnih časih prapor narodnosti in so se v nje ogrinjali, da so skrivali pred ljudstvom svojo pravo barvo, namreč koristolovstvo. Oprostimo onim, ki so verjeli tem podkupljivim dušam in so glasovali za komisarijevo listo v svetem prepričanju, da bo ta človek pomagal delavstvu in nižjim slojem. Vse to ima na vesti tistih par ljudi, kateri se znajo prilagoditi položaju samo, da je njini v korist, pa če pri tem vsi drugi trpe. Pod zastavo narodnosti so se ti ljudje spustili v boj, da bi dobil Šempeter, za župana Italijana. V celem volilnem boju so se trkali ti ljudje na prsa in prepevali »Jaz sem Slovan! V volilni boj, na volilne shode so vlačili našega največjega pesnika, Prešerna. Sedaj po končanih volitvah zopet prepevajo po krčmah: »Jaz sem Slovan« in druge narodne. Niti najmanj jih ne peče vest, da so izvrševali grozno izdajalsko delo s tem, da so propagirali med našim kmetstvom in delavskim ljudstvom misel, da bi nam županoval Italijan. Nočemo obsoditi vseh, da so to delali vede, so med njimi pač tudi taki, ki so se zavedali težkih posledic svojega dela. Vendar iz teh vestí bi javnost mogoče sklepala, da ni več v Šempetru poštenega človeka. Motite se. Več kot dve tretjini Šempetercev je v nedeljo ožigosalo postopanje tistih prodancev, stem, da je v dveh strankah glasovalo proti komisarijevi listi. Dve

tretjini ljudstva je glasovalo proti komisarijevi listi in kljub temu je ta vdobila pri štetju glasov 15 odbornikov, 7 (nasprotni dve stranki p 8, torej le 1 mandat več. Vprašali se bode, kak je to mogoče. Prav lahko. Največja zasluga za to gre g. predsedniku volilne komisije g. Sokolu. J. sipu, komisija je bila sestavljena iz samih komisarijevih pristašev.) Ako hočete поближе spoznati imenovanega predsednika, pridite v Šempeter prvega, ki srečate na cesti; vprašajte, kdo je človek in videli bode, kako je ta priljubljen p ljudih. Predsednik je razveljavil 40 glasovni dveh nasprotnih strank in sicer glasovnice, ki n so imele druge napake, kakor da so bile nekoliko zmečkane, dočim so bile glasovnice komisarijev stranke v enakem stanju, a vkljub temu priznan veljavnim. Navzoči volilci so glasno protestirali proti tej krivici. Ako bi bil predsednik volilnega urada, ki se je pokazal na dan volitev za večjega sovražnika domačega prebivalstva, kakor pa komisar sam, ki se je precej zmerno vedel, pravičnega bi prišel niti eden iz komisarijeve liste v občinski svet. Zmagali bi z vsemi 15 kandidati nasprotni dve stranki. Št. Peterci v pondeljek st spoznali, kje je pravičnos in kje krivica. Proti izvolitvi kandidatov komisarijeve liste se je vložil potom odvjetnika utok. O uspehu temo poročali!

Vprašanje primorskih kreditnih zadrug na rimski konferenci.

Poroča David Doktorič, tajnik Zadrugne zveze v Gorici.

Že tri leta se borijo naše primorske denarne zadruge z velikimi težavami. Vsa naša javnost zasleduje z največjo skrbjo to borbo našega zadrugištva za obstanek. Velika tragika leži v dejstvu, da ravno najkrepkejša ustanova najbolj hira, kar jasno dokazuje, da izvirajo vse težkoče iz okolnosti, ki niso zakrivljene po naših zadrugah iz dejstev, ki so nastopila vsled vojne, neodvisno od kateregakoli upliva od našega zadrugištva. Danes pa lahko rečemo, da so nas rešili poloma le moč organizacije, zaupanje našega ljudstva in žilava vstrajnost voditeljev našega zadrugištva.

Odkod težave?

Prva težkoča ima svoj izvor v usodi stare avstrijske krone po razpadu avstroogrške monarhije. Italijanska vlada je določila razmerje avstrijske krone do italijanske lire po ključu 100 : 60. To je bilo splošno izredno ugodno. Pri udeleževanju te izmenjave so se na kasneje pokazale razne previene težkoče. Vsa najbolj tuča, da so naše zadruge na podlagi tozadevnih odlokov dolžne plačati vlagateljem za vsako pred 3. novembrom 1918 vloženo krono po 60 % medtem ko se po večini njene aktivne niso izmenjale po istem ključu. Aktivne naših posojilnic so obstojale iz posojil članov in vlog pri Zadrugnih zvezah. Zadruge, ki so mogle vse ali veliki del razpoložljivega denarja naložiti kot posojila članom, stojé danes razmeroma dobro, ker so 1) vsa ta posojila izterljiva po 60 % in 2) ker dobivajo za posojila tudi razmeroma dobre obresti. Udarjene so pa zadruge, ki so imele veliko vlog in niso mogle preostalo delo denarja uporabiti v posojila. To je navaden pojav v denarnomočnih občinah, kjer imajo ljudje dovolj denara in ne potrebujejo posojil. Med vojno se je pri obilici denarja v naši deželi godilo podobno vsem posojilnicam. Take zadruge so morale denar kam oddajati. Nalagale so ga pri svojih zvezah.

Različen je položaj zadrug, ki so pripadale Goriški zvezi od položaja tistih ki so bile ob zasedbi naših krajev včlanjene pri zvezah onkraj sedanje meje. Članice Goriške zveze imajo to ugodnost, da so njih terjatve napram Zvezi brez dvoma izterljive po 60 %, med tem ko obstojajo terjatve drugih zadrug napram svojim Zvezam danes v resnici le iz jugoslov. kron, ki čakajo končne rešitve uprašanja potom Italijanske - jugoslovanske trgovske pogodbe. Razen tega prejme Goriška zveza te dni izmenjavo svojih nežigosanih kron, vsled česar bo mogla odslej v večji meri zadostiti potrebam svojih članic.

Težje je vsekakor stališče zadrug izven Goriške zveze, ker morajo čakati na trgovsko pogodbo.

Vojna posojila.

To je druga težkoča. Italijanski zaklad ne prevzame avstrijskega vojnega posojila. Nastane vprašanje, kako bodo zadruge ta udarec prenesle. Čim več vojnih posojil je zadruga pridržala, tem težji je seveda tudi njen položaj. Marsikatera se bo upala poravnati to izgubo svojih aktiv iz lastnih moči. Vendar tega ne bodo zmogle vse. V poštev pride v prvi vrsti, koliko so podpisale, potem pa kakšne rezerve imajo. Tiste, ki imajo nepremičnin, si bodo mogle tudi na ta način pomagati, da postavijo v bilanco višjo, današnjim razmeram odgovarjajočo vrednost nepremičnin, da tako zvišajo svoje aktivne.

Vladini polzkusi.

Več ali manj prestajajo podobne krize tudi Italijanske zadruge novih dežel. Najbolj so prizadete nemške zadruge bolčanske province, ki so podpisale ogromne svote avstrijskega vojnega posojila. Razen tega imajo njih v Nemški Avstriji naložene glavne malenkostne vrednosti.

S kraljevim dekretom z dne 9. decembra 1920, št. 1883 je vlada podala podlago sanaciji prizade-

lih zadrug. Vlada dovoli zadrugam, da nadajljnjo svoje delovanje, akoravno bi njih bilanca vsled odredb gledé izmenjave denarja izkazala taj, manjkaj, da bi morale po postavi likvidirati. Dalje prevzame za po izmenjavi nastali primanjkljaj 25 letno garancijo. Ako bi zadruga ne mogla zadostiti zahtevam upnikov in vlagateljev, ji zaklad odpre do višine zajamčenega zneska kredit potom Italijanske banke. To so bila v glavnem načela sanacijske akcije.

Odlok sam pa je bil deloma zelo nejasen in je potreboval izvršilne navedbe, ki je pa do danes še ni.

Pritisk zadrugištva na vlado.

Zadrugištvo s tem odlokom torej še ni bilo pomagano. Ne Tirolci, ne Primorci niso mirovali. Neprestano so nadlegovali politične oblasti in ministerstva. Izročili so zadevo slednjič v parlament, da bi pocredovali. 20. marca bilo odposlano raznih prizadelež ustanov v Rimu pri zakladnem ministru. Vodili so jih poslanci dr. Degasper (It. li. str.), grof Toggenburg (Tirolec) in naš Šček. Primorsko slovansko zadrugištvo je zastopal pisec teh vrst, ki se je mudil v Rimu v zadevi Goriške zveze.

Uspeh je bil ta, da se je določila komisija 5 mož, ki naj zadevo prouči, da bi se potem pogajala z zastopniki vlade o potrebnih korakih, da se zadrugištvu definitivno zagotovi obstanek. Za Goriško je bil določen g. Pij Mayer, tajnik Furlanske zadrugne zveze v Gorici.

Rimska konferenca.

Konferenca je bila brzojavno sklicana za 20. t. m. ob 5. uri pop. Prvi seji, ki je trajala čez tri ure je predsedoval sam zakladni minister De Nava. Zaklad je bil zastopan po glavnem ravnatelju grofu Rassiniju, glavnemu nadzorniku komm. Ceroeca in višjih zakladnih nadzornikih novih dežel, za Primorsko po com. Cappellu. Denarne zadeve so zastopali: Senator Maier (Trst), kom. Bertolini in ravnatelj Lorenzi (Trent), ravnatelj Mayer in Winter (Bolcan) in Doktorič (namesto obolelega Pija Mayerja za Gorico.) Sej in razprav sta se udeleževala tudi poslanca Dr. Degasper in Šček. Prvi seji so sledile še druge 21. ob štirih popoldne in 22. ob 9. uri jutraj. Trajale so po 4 do 5 ur. Razprave so bile zelo živahne, včasih tudi precej ostre. Čez gotove točke po cele ure ni bilo mogoče naprej. Za najmanjše koncesije od strani vladnih zastopnikov smo se morali boriti ure in ure. Konečni rezultat pogajanj se je takoj stiliziral in upamo, da izide v najkrajšem času kot izvršilna naredba k prej imenovanemu odloku. Podrobnosti bo objavil v prihodnji številki »Gospodarski list«.

Odgovor

senatorja Bombig-a poslancu Dr. ju Podgorniku. Na odprto pismo, priobčeno v »Goriški Straži« dne 11. januarja t. l. je prejel poslanec Dr. Dodgornik od g. senatorja Jurija Bombig-a odgovor z dne 15. januarja 1922, v katerem gospod senator izjavlja, da mu radi težkega dela, ki ga obremenjuje, ni mogoče kontrolirati vsega, kar objavljajo listi, ko poročajo o kaknem njegovem govoru, še manj pa, da si more deti v glavo, da bi popravljal netočnosti, ker se prav lahko poročajo fraze, ki ne odgovarjajo pojmovanju onega, ki je govoril, zlasti če je bil govor improviziran in ne čitan. — Že sama okolnost noveletnih voščil ni dajala prilike za trditve, kakor se bile omenjene v odprtem pismu, potom odgovora na municipalne osebe v zahvalo za voščila. Doslovno pravi gospod senator dalje: »Mogoče je, da sem kaj omenil o čustvih narodnosti, izjavljanih od obojja in o potrebi gojiti jih še, ker tudi gospodje Slovenci hočejo gojiti svoja čustva, a gotovo nisem govoril o zavrnjenih predlogih sodelovanja, niti o brezmejnih zahtevah gospodstva.«

Dopisi.

— Kal. Pri nas sta bili pri občinskih volitvah dve stranki. Ena Kal, druga pa Levpa-Lom. Lom se je hotel pridružiti h Kalu in zahteval pet kandidatov, a je v zadnji hip pristopil k Levpi. Agitacija je bila živahna in videti je bilo, da bodo oni zmagali. Toda zgodilo se je drugače. Kal je dobil 226 glasov, Levpa-Lom pa 208 glasov. Župana bomo imeli tedaj mi, oni drugi pa manjšino. — Volilec.

— Gor. Lisjaki, obč. Šmarje. Mala je naša vasi, komaj 12 hiš ima in ne nad 55 duš. Vse je pozabilo nani, voda je daleč, poti so slabe, pozabili so jo tudi pri volitvah, da še svojega zastopnika nima, dasi bi ga zelo potrebovala. Upamo pa, da bodo ostali zastopniki zatavili besedo tudi za našo vas in se vsaj malo pobrigali za nas, da bomo vedeli, da spadamo k občini.

— Doberdob. Dne 18. tm. je prinesel »Lavoratore« dopis, da je pri nas glasovalo 87 socialistov in 32 Slovencev. No, gremo že na bolje. Pri državnozbornih volitvah ste bili komunisti, zdaj ste socialisti, pri prihodnjih volitvah boste narodni Slovenci. V prvi vrsti naj vam bo zdaj pred očmi blagor občine in ne strankarske koristi. To pričakujemo od vas.

— Št. Višagora. Da je pri občinskih volitvah na Št. Viškigori vladala najvzornejša disciplina, naj priča sledeče: Izmed 510 vpisanih volilcev jih je volilo 150, a ti volilci so postavili 57 kandidatov, tako da niso prišli trije volilci na enega moža. Razmerje med izvoljenimi je 94:58. Vendar so pri vsem neredu izvoljeni možje, od katerih se pričakuje nepristranska in vzorna uprava.

— Sv. Križ na Vipavskem. — Občinske volitve so se izvršile z zmago naše »Kmečko-delavske zveze«. Dobila je povprečno štiri petinke oddanih glasov: 1 petinko glasov je dobila dosežaj vladna stranka, kateri pripade manjšinsko zastopništvo. Komunisti so desegli neznačno število kandidatov večine in vse der. — Se je vršilo v duhu besed, ki jih je zapisal v »Straži« g. poslanec Šček. Ne da bi bili osebno nasprotni krčmarjem, vendar so volici odločno pritegnili besedam, da v občinski zastop kmečko-delavske občine tičejo možje, ki kot kmetje ali obrtniki služijo kruh in s prislužkom previdno gospodarijo. Večina je izvolila tudi dva fanta poleg desetih mladih mož. — Ker imajo izvoljeni starešine tudi očitno primerne sposobnosti, pričakujemo, da bodo z vzgledno upravo občine opravičili slajno zaupanje, ki se ga jim soobčani pokazali na dan volitev.

— Velike Žabljice. Občinske volitve pri nas so se vršile v geslu: Proč s starinami! Nastopili smo kot disciplinirana armada, zato je bil uspeh popoln. Pobrali smo vseh 15 občinskih svetovalcev, prejšnji aprovizariji so dobili 20 glasov, prejšnji župan pa samo 19. Ljudstvo je pokazalo z glasovnico v rokali, kako sodi v njih. Nekateri so se na vse načine trudili, a vse ni nič pomagalo. Vam pa, zaupa, glejte, da se boste izkazali vredne tega zaupanja.

— Beneška Slovenija. (Sv. misijon v Šempetru). Po tolikih letih smo imeli v Šempetru zopet velepotrebni sv. misijon, ki je začel prvi dan januarja in končal enajstega. Kljub temu, da je bil ravno v teh dneh največji mraz, kljub temu, da je cerkev Sv. Petra jako neprimerna ker je prevelika in mrzla, kljub temu, da v Šempetru prevladuje potujočevalni verski indiferentizem, moramo vendar ugotoviti, da je sv. misijon nepričakovano dobro uspel.

Za dobri uspeh smo hvaležni č. č. o. o. misijonarjem. Č. g. Zdravliča smo poznali že iz prevojnih misijonov. On je naš domačin, ki se je vedno trudil za povzdigo verskega življenja pri nas na Beneškem; kdor je pa enkrat slišal p. Knavs, ni mogel da ga ni prišel zopet poslušat in tako zvalil v cerkev tudi druge mrzleže.

Seveda je bil najlepši zadnji dan sv. misijona. Odkar je sezidana prevelika šempeterska cerkev, ni imela še v sebi toliko vernikov, kolikor jih je bilo pri zadnji pridigi p. Knavs.

Procesija z Najsvetejšim po glavni ulici Šempetra je bila pravi triumf. Tofike udeležbe pri procesiji nismo še videli v Šempetru. Ljudje so prihiteli tudi iz zelo oddaljenih vasi. Jako hvaležni smo zato p. p. misijonarjem in želimo da bi se tudi v prihodnje zanimali za sv. misijone pri nas, saj nimamo druge pomoči proti verskemu indiferentizmu, ki kraljuje pri nas pod pretrezo puhlega patrijotizma.

— Ajdovščina. Sporočamo, da je izid občinskih volitev v občini Ajdovščina tak, da so izvoljeni sami pristaši narodne stranke, ker se nobena druga stranka kot taka ni vdeležila samostojno volitev. Z izvoljenimi zastopniki je poskrbljeno, da so v strešinstvu zastopani vsi sloji, tako trgovstvo, obrtništvo in delavstvo. — Vpisanih volilcev je bilo 195, volilo jih je 142.

— V Iderskem je bilo vpisanih za občinske volitve 173 volilcev, glasujočih volilcev je 152. Zmagala je lista mladih. Za enega že izvoljenega se je vložil utok. V novem odboru bodo sedeli vsi novi svetovalci, kateri niso bili še nikdar v obč. starešinstvenem zastopu, razun enega, ki je bil pred dvajsetim leti.

— Čez Trnovo v Čepovan. Ker sem slišal, da je na Trnovem vse v ognju zaradi volitev, sem jo mahnil na trnovsko planoto. Hud boj so imeli. Davko plačevalci na eni strani, komunisti na drugi. Ljudje so mi povedali, da je pravih komunistov le par, drugi gredo sedaj za njimi, ker so postavili delavce v listo. Zmagala je lista davkoplačevalcev z 12 možmi, komunisti so pa dobili dva oštirja in enega kmeta. Od 414 volilcev jih je glasovalo 230 in sicer 125-130 za kmečko, 102-112 za komunistično listo. Skupina malih kmetov in delavcev pa ni nastopila z lastno listo, le program je razobesila. Če se ga bodo novoizvoljeni občinski možje držali, bo dobro za občino. V Čepovanu pa je bilo mnogo strank, ker so sosedje volili eden drugega. Dve stranki

ni stranki, narodna kmečka in komunistična, sta si razdelili mandate; prva je dobila 12, druga 3 može. Čepovanci mislijo dobiti dnevno vozno pošto. To bo dobro za občino, posebno radi tujcev, ki hodijo po leti v našo dolino in v okolico. V noči 16. t. m. je na prelazu iz Trebutse v Čepovan zmrazil znani trgovec z živino Stefan. Na lokovski planoti sta pa dva fanta, brata, pobirala železje za železje. Ko sta izdrla železen količ, sta začela na mino, ki se je raspočila. Oba sta padla mrtva. Da bi vendar ne bilo toliko nesreč pri nas! Naj počivata v miru!

Pa ne samo o nesrečah, tudi o ropih se sliši v tej dolini. V soboto, 14. t. m. so v Puštalski dolini neznani pohajlači usuli nekoga delavca z I. ... mu postavili revolver na prsi ... pobrali vse, kar je prinesel iz Gorice ... za budo ženo, kavo in denar. To je že drugi napad na tem mestu. Ljudje pravi, da bi bilo bolje, če bi se karabine-ri brigali za te lopove vsaj toliko, kot se brigajo za občinske volitve. Če kakega utamejo, bom že spisal.

Popotnik

— Lokve. To je pot »Goriške Straz« iz Gorice na Lokve. V sredo jo delajo v Gorici, v četrtek pride v Solkan na pošto. Je že trudna revica, zato počiva en dan ali dva. Potem gre na ražo v Grgar in je tam celo soboto in nedeljo. V ponedeljek jo vzdignejo na Trnovo in v torek pride šele do nas. V sredo pa že zopet v Gorici novo pesem poje. — Sedaj že še potrpijo, a kaj bo spomladi, ko bo imela vsaka hiša moža na tujem in bo mnogo pisem? Ni kriva ne solkanska, ne grgarska in ne trnovska pošta. Poštna uprava naj pošteno plača pismonošo, da bo mogel vsak dan nositi pošto iz Grgara na Trnovo, pa bo prav.

— Hrenovice. Dne 8 t. m. se je vršil v naši župniji shod »Kmetko-delavske zveze«. Nimamo je še ustanovljene, pač pa jo hočemo ustanoviti. Saj vsak dan bolj občutimo potrebo take organizacije, še bolj pa smo se zanj navdušili na tem shodu, ko nam je govornik g. poslanec Šček v kratkih potezih orisal gospodarski položaj našega ljudstva in pokazal, kako lepo delujejo ravno v tem oziru kmetke zveze na Goriškem in Vipavskem. Krepke organizacije kmetkega stanu so življenjski pogoj našega naroda. Zato pa, fantje in možje, če hočemo samim sebi dobro in narodu, pojdemo na delo z veseljem in pogumom! Strnimo se v močnih vrstah v »Kmetko-delavski zvezi«, organizirajmo se, ker le v taki organizaciji se bomo mogli braniti proti vsakemu izkoriščevalcu. Imamo tudi še gospodarske zadruge, ki so vsled vojne prenehale, tudi te še čakajo našega dela.

Politika.

— Konferenca na konferenco. Svetovnopolični položaj je še vedno nerazjasnjen. Ne ve se namreč, kakšno stališče zavzema novi francoski ministrski predsednik Poincaré napram sklicanju svetovne gospodarske konference v Genovi. Listi trdijo, da se Poincaré ne bo udeležil te konference, ampak pooblastil drugega. Ni torej res, da bi se Francija konference ne udeležila; saj je to takorekoč principno izključeno, ker bi Francija s tem sara sebe izolirala. Konferenca v Genovi je sklicana, udeleži se je okoli 40 držav in če pomislimo, da ruski in nemški delegati gotovo ne izostanejo, potem si ni mogoče niti misliti, da bi se Francija hotela takorekoč sama postaviti v kot. Pač pa bo nova francoska vlada skušala. Anglijo pred otvoritvijo genovske konference pridobiti za to, da se bolj približa francoskemu stališču. Mala ententa bo nastopala skupno na ti konferenci, katere se bo boje udeležilo do 1000 ljudi.

— Cesarica Cita je bil zopet nekoliko razburila evropsko javnost. Šla je v Švico, da prisostvuje operaciji svojega sina. Med tem se je razširila vest, da ga hoče peljati na Ogrsko in proklamirati za kralja, ona pa postane regentinja. Vse je izpraševalo: »Kje je Cita?« Zdaj so jo našli. Operacijo je sin prestal; povrne se čez Pariz in Madrid na Madeiro.

Domače novice.

— Smrtua kosa. Dne 14 t. m. je umrla v Prvačini g. Karolina Gregorič, poštarjeva soproga, v dobi 58 let po dolgi in mučni bolezni, katera jo je mučila nekaj let, posebno pa zadnje tri mesece. Dobri pokojnici bodi lahka domača gruda, a g. poštarju naše iskreno sožalje.

— Zgubljeno. Dne 18 t. m. je zgubila neka gospodična zlato zapestnico z uro, in sicer od ul. sv. Antona do ljudskega vrta. Pošten najditelj je naprošen, da prinese v naše upravništvo kjer dobi pošteno nagrado.

— Izid nedeljskih volitev v Trstu. Izid občinskih volitev, ki so se vršile v Trstu in okolici preteklo nedeljo, je bil po prvih, seveda še nezanesljivih vesteh sledeči: Vpisanih volilcev 56.343, glasovalo jih je 26.363. Laška zveza je dobila okoli 11.000, komunisti okoli 4000, socialisti okoli 2000, republikanci okoli 320 in italijanska ljudska stranka nekaj nad 600 glasov. Naša slovenska lista je po teh prvih poročilih dobila nad 2000 glasov. Natančne številke o izidih v posameznih sekcijah še pridejo. Vršila so se povsodi nastila nad slovenskimi volilci.

— Izjava. Podpisani občinski odborniki občine Solkan izjavljajo, da so vedoma kandidirali pri občinskih volitvah dne 15. jan. 1922 le na listi ljudske stranke, ter da niso imeli z Nibrantovo listo ničevega stika, ter da nastop g. Nibranta, kateri je cepil enotne moči, odločno obsojajo. Solkan, dne 21. januarja 1922. Josip Struclj, Gorjan Ivan, Jakob Tomsič, Jug Janez.

— »Deželni zbor«. Dnevni red drugega zborovanja izrednega deželnega odbora goriško-gradiškega, ki se bo vršilo v ponedeljek dne 30. januarja 1922 ob deveti uri in pol. 1. Citanje in odobritev zapisnika otvoritvene seje. 2. Naznanila predsedništva. 3. Proračun deželnega zaloga za poslovno leto 1922. 4. Izkoriščanje vodnih sil v deželi. 5. Morebitni predlogi.

— Izid volitev po deželi. Natančnih številok o izidu volitev po deželi nimamo. Komunisti so zmagali v občinah: Povir, Solkan, Štandrež, Miren, Deskle, Plave, Biljana (socialisti), Krmin. Manjšino imajo komunisti v občinah: Lokve, Idrija, Števerjan, Podgora, Vrtojba, Sovodnje, Kojsko, Pliskovica, Log (socialisti), Čezsoča, Bovec in Žaga. Samo narodna stranka je v občinah: Tomaj, Dutovlje, Kopriča, Skopo (večina), Storje, Veliki Reben, Avber, Naklo, Slivno (več.), St. Peter na Krasu, Lokve (več.), Idrija (več.), St. Peter pri Gorici (več.), Sv. Križ, Števerjan, Podgora, Dornberg, Sovodnje, Selo, Brestovica, Kojsko, Črni vrh, Pliskovica (več.), Tolmin, Log (več.), Tolmin, Log, Trenta, Soča, Čezsoča, Bovec, Žaga, Cerkevnece, Kobarič Sedlo, Breginj, Livek, Idriško, Drežnica, Volče, Sv. Lucija, Grahovo, Ponikve, Šentviška gora, Cerklje, Črniče, Kal, Tribuša, Kanal. V Nabrežini je 10 Slovencev in 5 italijanov. Mahinje: večina protinarodna zveza. V Idriji je italijanskih glasov 84. Devlin: mešana lista 12 mandatov, čista 3 mandate.

— Tako se godi pri nas. v Rožni dolini pri Gorici je dne 10. tm. neka skupina delavcev navozila v bližino hišo št. 44 čez sto min in jih po 15-16 skupaj zažigala. Ko so jih vžgali, je nastal strašen pok, in pritisk tak, da je v omenjeni hiši, ki je jedva nanovo popravljena, razbilo 22 šip, zlomilo en okvir in razpokalo 60 kvadratnih metrov stropa, da je nevarno, da ta ne pade na ljudi, da ne štejemo drugih poškodb. Ko so bili delavci vprašani, kje je njih poveljstvo, so dali arogantni odgovor. Poleg tega so imeli še v hiši shranjen dinamit. Orožniki so vse poprašali in poizvedovali. Kdo bo plačal to škodo? Hiša je v najhujšem mrazu brez šip. Kolikrat naj ljudje še popravljajo svoje hiše: Treba je, da se poskrbi, da se ljudem na podoben način ne bo več škodovalo.

— Usmiljenim srcam. Bitezničnik Anton, pok. Valentina iz Gorice, viala XX Settembre je izgubil vsled požara 14. tm. vse pohištvo, obleko in vse imetje in prosil pomoči. Družina obstoji iz treh oseb.

— Volitve v Kanalu. Volilcev je bilo vpisanih 397, volilo jih je 299. Samo narodna stranka.

— Požar. Že v četrthi je pogorela posestnica Marija Likar v Idriji. Najprvo hlev, potem velik kozolec zatem svinjski hlev sedaj že edini visoki kozolec, ker je vedno po edni uri v noči začelo goreti je gotovo, da ista zlobna roka napravlja škodo in strah. Ker je sedanji kozolec stal na močnih in visokih podporah, je moral požigalec rabiti bencin, da je dosegel svoj namen. Kam tira sovraštvo človeka!

— Sovodnje. Za župana v Sovodnjah je bil izvoljen gosp. Jos. Cearo, zidarski podjetnik in načelnik Stavbene zadruge Miren-Sovodnje.

— Kmetko-delavske zveze so priredile v nedeljo 8. t. m. shod v Senožečah, katerega se je udeležilo 400 oseb in pa v Hrenovicah, kamor je prihitelo nad 500 rojakov. Na prvem sta govorila poslanec Šček in kmetovalec Meden, na drugem gospod dekan Zupan, posestnik Mehlin, gospod vikar Mrevlje in poslanec Šček. Kmetje! Če hočete sebi in narodu dobro, združite se v kmetko-delavsko zvezo!

— Pogrebno društvo v Idriji vrši svoj redni občni zbor za leto 1921 dne 29. jan. 1922 ob 9. uni dopoldne v telovadnici rudniške šole.

Jugoslavija.

— i. Prekmurska meja. Povodom vesti lista »Bacs-Bodrog-Napla« iz Subotice, da se bo vzhodna meja Prekmurja pomaknila za 900 m proti zapadu in da bo radi tega 26 krajev v Dolnjelendavskem okraju pripadlo Mažarski, smo pooblašteni izjaviti, da so taki glasovi neresnični in izdani v javnost v svrhu mažarske propagande pri obmejnem prebivalstvu.

— i. Zveza med Jugoslavijo in Rumunijo. Šef romunskega generalnega štaba general Christesco je dospel v Belgrad, da vodi zaključne dogovore glede sklenitve vojaške konvencije med Rumunijo in Jugoslavijo na podlagi zveznega dogovora z dne 15. julija 1920.

— i. Zagrebški župan. Na zadnji seji mestnega sveta, katere se Radić, Košutić in dr. Surmin niso udeležili, je bil po burni debati izvoljen za mestnega načelnika bivši načelnik Steingl s 34 glasovi od 43 glasov. Po zaprisegi novega župana je prišlo do manjšega prepira med hrvatskimi blokovi in jugoslovenskimi omladinici.

— i. Novi jugoslovenski poslanik na Dunaju. Jugoslovenski poslanik Popović je izročil zveznemu predsedniku dr. Hajnišu poverilne listine.

— i. Jugoslovenski vojni ataše v Rimu. Javlja se, da je imenovan za jugoslovenskega atašea v Rimu bivši šef generalnega štaba osijske divizije polkovnik P. Jurišić, ki je bil nazadnje pridelen velikemu generalnemu štabu v Belgradu.

Društva.

— Kolesarsko društvo Vrtojba v Vrtojbi naznanja svojim članom da se vrši v nedeljo dne 29. jan. redni letni občni zbor po dnevnem redu v prostorih gosp. Emila Zavnik, ob eni uri popoldne. Pozdrav vsem kolesarjem prijateljem športa. — Odbor.

— d. Tamburaško pevski zbor v Selu na Gradu pri Črnlčah, priredi dne 6. februarja veselico. Vprizorila se bo T. S. Finžgarjeva drama »Razvalina življenja«. Začetek točno ob 3 uri pop.

— d. Brašno in pev. društvo na Njivcah (Kojsko) sklicuje svoj redni občni zbor dne 29. t. m. ob 3 uri popoldne v društvenih prostorih. Odbor.

Menčka n Ančka.

Menčka: O, Anca, a se spjet ejnkra bidua tud medbji! Kuod pa huodš, de te ni neč na spre-gled?

Anca: O ti muj buh, s bidš, kaku je z nam žejn-skam. Puhno djela dama, n če je še kišna a-prabila u mist, se na pride nkamer naprej. Ma, de t pahjim prou po prabic, dans sm pa prou željila, de te ejnkra bidm, ka t jemam tulku za pabjdat.

Menčka: Le uon z besjida!

Anca: Bidš, z našm djicam zdej ni blu za gou-rit, ka so bli usi nuotr u teh ualituah.

Menčka: Bejn, kaku pa zdej, a je šlu use prou?

Anca: A ki še, za kišna je že šlu prou, za useh pa na buo nkul use prou. a ki takga kukr zdej pa mende le nisa še dožbil. Bidš, pa sa misl, de boje buhvi ki adprabl zdej, ka žejn-ske nisa prpuščene h ualituam (kukr de b prouzaprou moglo ki pametnga ratat glih pr ualituah brez žejnsk; a s žje kadej slišala, de b petela ualju?) pa se je kuod že tku paki-dal, de je uon z viže. — Jest sm magla let glih tje dni h duohtarju u Garica zastran ne praude, pa sm bidla na saje ači, de sta se duj frajl skari uganabil, tku sta htjil pisat. N ka sta se tku pogouarjal med sama, sm za-stuopla, de muorejo djilat rekurze prut ob-čjnsk ualituam. Bejn, bidš zdej, kaku dji-laje, kaku ualije, de nazadne še prou ni zua-leno.

Menčka: Ki takga pa še ne! N pa se rjis, zdej sm se zmislila tud jest na tista, ka sm je slišala u četrtk na žjinsk trgu, ka sta s je prabla dua mešjetarje, de so u admu kraju tam dele

— mun, ka na muorem rejčt, pa se je use glih
— no, tku kušnšno so tam štjil, n tkuste u-gajnel, de so pršl u občjnsk svet tak, ka se imjil mejn glasou, tak, ka sa jlh imjil beč, so pa uone astal.

Anca: Bejž, bejž, kaku je tu moguče!

Menčka: Pa že muore bit, ke sm slišala na sofe uha, ka sta s tiste dua razlagala, kaku je blu. Pa na držim u glab take rečj, se je zadošt naumno, de je ki takga moč nardit.

Anca: No, se t prabm, žejnsk ni blu zraun, če ne b bla že kišna pobjidala, kaku je prou.

Menčka: Prou za prou je tu belika kribica, n čle-bek bi biu mislu, de boje zdej use žejnske žiher uolile kukr mošk, ka sma pršl u »kraj-ljestuo suobode«.

Anca: O, za bažje uale! A na bjiš še, k ije ta suo-boda pr Lahih?

Menčka: Bejn, ki je?

Anca: De anduj žiher djilaje use, kar čeje, n dru-j pa neč, narmen pa tistu, kar b smeu po useh postauah. N sploh si dobro zamjerki: Če je kišna rjič prepobjidana se žje še zmažeš, če se prgrešiš. Če pa nardiš ki takega, ka ni nkuoder prpobjidana, te pa zapreje! N prej ku dokažeš, de nis neč naruobe nardila, s se žje nasedjila.

Menčka: Jemaš prou ja, magar de b le na blu tku rjis, kar prabš, kukr je.

Anca: Zdej pa muorem jet, se gbišna žje kralje prešič, pa n drukrat še ki. Srečjna!

Menčka: Buh dej dabra!

Raznoterosti.

* Iz življenja Benedikta XV. Papež Benedikt XV., Jakob Della Chiesa, se je rodil dne 21. no-vembra leta 1854. iz plemenite rodbine markizov Della Chiesa v Pegli, malnem, krasno ležečem primorskem mestu, na rivierji zapadne od Gene-ve. Gmazio je dovršil v Genovi, ravno tako tu-di pravne študije. Leta 1874. je postal doktor pra-va in se posvetil nato bogoslovnim študijam. V duhovnika je bil posvečen 21. decembra leta 1878. Potem je študiral še štiri leta (1879—1883) na a-kademiji v Rimu, kjer se vzgajajo duhovniki za administrativne in diplomatske cerkvene službe. Tu si je pridobil doktorat iz cerkvenega prava. Dne 28. majnika ga je papež Leon XIII. imenoval za svojega tajnega komornika (monsignor) in ga poslal za tajnika papeške nunciature v Madridu, kjer je ostal do leta 1887. Tega leta ga je poklical papežev državni tajnik kardinal Rampolla za taj-nika svoje pisarne in ga imenoval pozneje za ra-vnatelja. Kot tak je reševal diplomatske akte, kot namestnik kardinala pa je vsaj dvakrat na teden hodil v avdienco k sv. Očetu in sprejemal od njega navodila. Imel pa je opravka tudi s posla-niki in diplomati pri sv. Stolicu. To važno službo je opravljal tudi še pod Rampollevim nasledni-kom, kardinalom Merry del Valom, do leta 1907., ko ga je Pij X. imenoval za nadškofa v Bologni.

Dne 25. majnika leta 1914. ga je papež Pij X. imenoval za kardinala, dne 3. septembra 1914. je pa bil kot kanonično najmlajši kardinal izvoljen za papeža. Slovesno kronanje se je izvršilo 6. septembra 1914.

* Dickensova otroška knjižnica v Londonu. V glavnem angleškem mestu so ustanovili veliko »Dickensovo knjižnico«, ki bo štela približno 3000 zvezkov. Za njo bodo predvsem kupili knjige, ki jih je imel sam Dickens v svojem stanovanju, kjer bodo prostori za knjižnico v slogu časa, v kate-rega spada zgodovina »Davida Copperfielda«. Mnogi angleški založniki so prispeli v ta namen z najboljšimi mladinskimi knjigami. Francoska vla-da je tudi darovala več knjig in princ Waleski je izjavil svoj osebni interes glede izbire knjig, ki imajo priti v knjižnico.

p. Naročnike »Pevca« in »Cerkvenega Glas-belka«, ki še niso poravnali naročnine za 1921, prosim, naj mi pošljejo po 11 lir za izvod (10 lir naročnine in 1 lro za poštne stroške). V bodoče se bosta lista razpošiljala naravnost iz Ljubljane. David Doktorič, Gorica, ulica Carducci 4.

NA PRODAJ JE HIŠA

s konjskim hlevom in obširnimi dvoriš-čem v Gorici ter 4 njive zemlje v Starl-gori. Natančnejša pojasnila v ulici Tren-to št. 14 (popoldne) pri Kristini Peršič.

ZAHVALA.

Globoko ginjeni vsled mnogoštevilnih dokazov sočutja o izgubi naše dobre mame, oziroma tašče in sestre

Frančiške vdove Zajc prej vdove Kodrič rojene Fabijan

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njenem zadnjem potu, osobito prečastiti domači duhovščini, gosp. kaplanu iz Kamenj, gosp. nadu-četju Mozinu in njegovemu pevskega zboru. — Bog povrni!

NA BRJAH, (RIHENBERG), 22. januarja 1922.

Žalujoci ostali.

Koledar.

Januar 31. dni.

29. Nedelja: 4. po. raz. Gosp. Franc. Sal. (Evang.: Jezus pomiri vihar na morju.)
30. Ponedeljek: Martina, dev.; Janez škof.
31. Torok: Peter Nol. sp.; Marcela, vdova.
1. Sreda: Ignacij, šk. m.; Brigida, dev.
2. Četrtek: Svečnica. Dar Gospodovo.
3. Petek: Blaž, škof. Oskar, škof.
4. Sobota: Andrej kor., Veronika, dev.
- Dne 29. izide solnce ob 7. uri 26 min., a zaide ob 5. uri ena minuta.

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga
manufakturnega blaga
v Gorici, Via Rastello št 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.

Na drobno! Na debelo!

IVAN KACIN - Gorica

Via della Croce št. 10 (za kornom).
Izdeluje orglje, harmonije popravlja in uglašuje klavirje, automate itd. V zalogi ima vedno izdelane harmonije strune za tamburaške zборе. Fournir in knise za mizarje. Kupuje in zamenjuje vse omenjene instrumente. — Oddaja tudi na obroke.

Zahtevajte cenik.

Čevliarnica

in trgovina z usnjem

Jožef Pregelj

Col nad Vipavo.

Ima v zalogi vsakovrstne čevlj. potrebščine, veliko izbiro vsakovrstnega usnja, podplatov itd. Izdeluje različno obuvalo po najzmernejših cenah ter sprejema naročila po meri. — Toplo se priporoča svojim rojakom doma in bližnji okolici Cola.

Posojilnica in hranilnica

v Ajdovščini

registrirana zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 12. februarja t. l. ob 1½ uri pop. v zadržnem uradu v Ajdovščini.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računov za l. 1920.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V slučaju nezadostnega števila vdeležencev se skliče drugi občni zbor na isti dan ob 2. uri pop. z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen ne glede na število vdeležencev.

Načelstvo.

NA PRODAJ JE POSESTVO

z dvema hišama in trgovino na zelo prometnem kraju na goriškem. Vprašanja na upravo »Goriške Straže«.

DRUG (KOMPAGNON)

se išče za trgovino na debelo. Potreben kapital 40-50.000 Lir. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Na prodaj so popolnoma

NOVI HRASTOVI SODI

in sicer: 1 sod za 100 hl, 2 soda po 55 hl, 2 soda po 50 hl in 1 sod za 35 hl. Naslov pove uprava lista.

Išče se dobrega pekovskega pomočnika,

kateri je zmožen samostojnega dela in zna izdelovati tudi slaščice (pašte). — Sprejem takoj. — Stanovanje in hrana v hiši. — Predstaviti se je v Tolminu, restavracija 54.

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo je osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje.

Urađuje ob delavnikih od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

IZBRAN LES

za kolarstvo in moderno pohištvo, na strojih po naročilu prirezan, poskobljan resp. ostrugan (drakslan), jesen, nagnoj, akacija, češnja, lipa, oreh, hrast, gaber, vlačna bukev, jovlja za imitacijo mahagonija (z navodilom), suh jelov les; izgotovljene dvodelne jermenice (Riemenscheiben), kola za vozove, furnir itd. dobavlja Mehanična žaga Fužine - Ajdovščina.

TRTE CEPLJENE

imam na prodaj še nekaj tisoč (črne in bele vrste) na raznih ameriškanskih podlagah in bišle divje po najnižjih cenah. Pri večjem naročilu dam popust. Pipan - Preserje 16 Komen.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože.

Sprejema od 9—11 in od 3—5 ure.
Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli.

V. BOMBIG

železnina

Gorica - na Travniku št. 19. - Gorica.

KUPUJEM VSAKOVRSNE KOŽE, kakor: lisičje, kunine, jazbečeve, podlasičje, zajčeve, dihurjeve, vidrine i. t. d. po najvišjih cenah.

Velika lesna družba v Ljubljani

sprejme

perfektn. korespondenta-(injo)

v italijanskem jeziku.

Ponudbe z zahtevki naj se pošljejo na „Poštni predal št. 153“ v Ljubljano (Jugoslavija)

Na prodaj je 40 TISOČ BILF »Monticola« in »Riparia Portalis« ter več tisoč cepčenk na »Monticola«, kakor: rebula zelena, laški rizling, kraljevina itd. — Učeno se priporoča Božidar Blažica, vrtnar v St. Petru pri Gorici. — Zahtevajte cenik!

Naznanjam slav. občinstvu, da imam v Vipoljah deluje redno vsaki dan; ima stopo (aparati) za obdelovanje ječmene. Moka je na prodaj po zmernih cenah. Priporočam se

Jasnič Vincencij

Josip Kerševani

mehanik in puškar

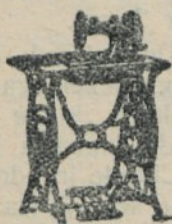
v Gorici, Stolni trg 9.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vsih posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in kirpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5.

Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Holzer Franc - Trento

podružnica: Gorica, ulica Manzoni št. 5

(za Centralo plinarne).

Priporoča svojo trgovino z železnino, posebno pa

kovanje za stavbo in pohištvo.

Cene absolutno konkurenčne.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50. Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica 50 MILIJONOV. CENTRALA: Ljubljana. Rezerva SHS kron 45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obreštuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrsnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Knjigarna Kat. Tisk. Društva

Gorica, Via Carducci 2.

NA DEBELO!

Šolski zvezki

(Spisovnice lepopisnice)

Risanke,

Pisemski papir

(v veliki izbi)

Papir uradni, trgovski ovojni itd.

Cigaretni papir

Excelsior, Abadie, Oleschan Union za večje množine poseben popust.

Cene konkurenčne

Knjigarna Katol. Tisk. Društva

Gorica, Montova hiša.

NA DROBNO!

Peresa, črnilo, svinčniki

v veliki izbi

Rožni venci, nabožne slike

Tiskovine za cerkvena oskrbnštva in županstva

Tuš, barve, risarski papir, prozorni papir Lichtpanspapir

Trgovske (poslovne) knjige (glavne, pomožne blagajniške knjige itd.

Kreditni in hranilni zavod Deželna hranilnica za Goriško

Corso Vittorio Emanuele III. št. 19.

Deželna hranilnica sprejema hranilne vloge in jih obreštuje po 4%.

Obresti se računajo že dan potem, ko je bil vložen donar.

Za vloge jamči dežela s celim svojim premoženjem in z vsemi svojimi dohodki — posebnost, kakršne nima noben drug zavod ali banka, ki se peča s sprejemanjem vlog.

Vloge se sprejemajo od 9. do 12. in od 15. do 17.